

ŠTO SE DEŠAVALO TIJEKOM SIJEČNJA I VELJAČE 2018.

1. Osvrt na pismo upućeno savjetnici ministra pravosuđa
2. Zaključak preglednog rada dr.sc. Dinke Šago i studentice Andree Miškić „Priznavanje prava na povjerljivu profesionalnu komunikaciju“ iz Zbornika radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 54, 3/2017.
3. Početak digitalizacije parnice pred trgovačkim sudovima

1. Osvrt na pismo upućeno Savjetnici ministra pravosuđa

Savjetnica ministra pravosuđa 17. siječnja 2018. godine održala je sastanak s predstavnicama Zajednice pravnika članica HGK. Cilj sastanka bio je još jednom ukazati, potkrijepiti i dopuniti neke od problema s kojima se članovi ove Zajednice svakodnevno susreću, a koje su istaknute i u pismu naslovljenom na Ministra pravosuđa dana 20. prosinca 2017. godine o kojem smo pisali u ranijim brojevima Newslettera.

U pismu smo se osvrnuli na tri teme koje smo ocijenili prioritarnim za drugačije uvažavanje profesionalnog položaja pravnika zaposlenih u trgovačkim društvima kao i sam položaj trgovačkih društava u pravosudnom okruženju, a to su:

1. Prijedlog dopune Kućnog reda Općinskog građanskog suda u Zagrebu (dalje u tekstu: OGS) u odnosu na mjere osiguranja prilikom ulaska članova Zajednice pravnika članica HGK na isti i prijedlog dopune radnog vremena za korporativne pravnike na svim sudovima u Republici Hrvatskoj.

Smatramo da korporativni pravnici kao profesionalci, imajuću u vidu način identifikacije drugih kolega pravnika (odvjetnika, javnih bilježnika, sudskih vještaka) zaslužuju jednak način identifikacije odnosno drugačije mjere osiguranja prilikom ulaska na ovaj Sud od ostalih stranaka. U tom smislu zatražena je dopuna Kućnog reda OGS-a na način da se i korporativnim pravnicima omogući ulazak na ovaj Sud uz predočenje valjane službene identifikacijske iskaznice. Cilj Zajednice pravnika članica HGK je formirati registar članova i na temelju istoga izdavati službene identifikacijske iskaznice čija forma bi bila usuglašena s Ministarstvom pravosuđa, a koje bi mogle biti korištene, između ostalog, i za spomenutu namjenu.

Osvrnuli smo se i na činjenicu kako je na nekim sudovima u Republici Hrvatskoj (npr. na Općinskom sudu u Novom Zagrebu, kao i njihovom zemljišnoknjižnom odjelu) različito uređeno radno vrijeme za primanje odvjetnika, javnih bilježnika, sudskih vještaka u odnosu na ostale pravnike koji dolaze na sud kao opunomoćenici svojih poslodavaca. Obzirom na navedeno, predložili smo da Ministarstvo uputi obavijest svim predsjednicima sudova u RH da izjednače uredovno vrijeme za korporativne pravnike s ostalim pravnicima.

2. Prijedlog izmjene Zakona o parničnom postupku te prijedlog izmjene i dopune Pravilnika o tehničkim i drugim uvjetima elektroničkog poslovanja u zemljišnim knjigama.

Ponovno smo istaknuli važnost koju bi za korporativne pravnike predstavljala izmjena članka 89.a stavka 2. Zakona o parničnom postupku. Predloženom izmjenom zamijenio bi se termin "osobe u radnom odnosu ako je potpuno poslovno sposobna" terminom „pravnik“ što smatramo primjerenijim. Na ovaj način postupak pred sudovima se profesionalizira na način da se uvjetuje da opunomoćenici stranaka moraju biti osobe koje su ili odvjetnici ili osobe u radnom odnosu koje su po struci pravnici jer isto ima za posljedicu osiguranje kvalitete i brzine postupka.

Također, predloženom izmjenom pravnicima zaposlenim u jednom od povezanih društava pružila bi se mogućnost zastupanja drugog povezanog društva. Ovakva izmjena predlaže se uzimajući u obzir da povezana društva iako pravno samostalna čine gospodarsko jedinstvo sa

osnovnom svrhom povezivanja društava, a to je koncentracija kapitala te udruživanje inače nedostatnih tehnoloških, stručnih i drugih izvora, a čime se nastoje ostvariti sinergijski učinci te poslovni ciljevi koje nijedno društvo ne bi moglo postići samostalno. Ovdje je u obzir uzeta i činjenica kako većina članova, kako ove Udruge tako i Zajednice pravnika članica HGK, dolaze iz povezanih društava: HEP, INA, Končar, Tehnika, itd...

Opće je prihvaćeno da razvoj tehnologije, tržišta, potreba za financiranjem poslovanja te niz drugih gospodarskih razloga uvjetuje potrebu povezivanja društava koja jedino udruženim snagama mogu opstati i uspjeti u teškim tržišnim utakmicama. Ovdje svakako valja istaknuti i činjenicu kako su jedino povezana društva u mogućnosti mobilizirati sva sredstva potrebna za unapređenje tehničkog napretka i gospodarskog rasta, a u ta sredstva svakako spada i ljudski kapital. Također, jasno je da su korporativni pravnici nezamjenjivi u kreiranju pravnih odnosa u koje društvo ulazi i onih unutar društva odnosno povezanih društava. U time segmentima djelovanja korporativni pravnici, uzimajući u obzir sve prije navedeno o povezanim društvima, prelaze okvire samog društva u kojem rade, jer svakodnevno obavljajući te i slične poslove, brane ne samo dignitet svog društva nego i povezanih društava. Nastavno na sve opisano, kao i osnovna načela poslovanja povezanih društava te izvanrednu upućenost korporativnih pravnika u sve pravne odnose u kojima se društvo nalazi ne postoji zapreka da im se ne omogući zastupanje i povezanog društva.

Pravilnik o tehničkim i drugim uvjetima elektroničkog poslovanja u zemljišnim knjigama odvjetnicima, javnim bilježnicima i građanima daje mogućnost navedenim putem pribaviti vjerodostojan zemljišnoknjižni izvadak bez potrebe odlaska na zemljišnoknjižni odjel općinskog suda te mogućnost podnošenja elektroničkog prijedloga za upis u zemljišne knjige. Predloženo je da se Pravilnik o tehničkim i drugim uvjetima elektroničkog poslovanja u zemljišnim knjigama dopuni trgovačkim društvima kao korisnicima tog sustava te u ostalim odredbama prilagodi način pristupa trgovačkih društava samom sustavu.

3. Prijedlog izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku i Prekršajnog zakona.

Zakona o kaznenom postupku određuje kako opunomoćenik oštećenika može biti samo odvjetnik, a odvjetnika može zamijeniti odvjetnički vježbenik s položenim pravosudnim ispitom u postupku pred općinskim sudom. Time je izostavljena mogućnost da pravnoj osobi kao oštećeniku u kaznenom postupku opunomoćenik bude pravnik koji je kod nje u radnom odnosu. Slijedom navedenog, predložena je dopuna članka 54. Zakona o kaznenom postupku. Prekršajni zakon određuje da branitelj okrivljenika može biti samo odvjetnik kojeg u postupku može zamijeniti odvjetnički vježbenik s položenim pravosudnim ispitom. Predloženo je dopuniti članak 115. Prekršajnog zakona.

Mišljenja smo da država može nekoga nagovarati da učini nešto što je za njega dobro i korisno, no ne smije ga siliti da to učini. Činjenica da odvjetnici posjeduju mnoge kvalitete - iz formalnog obrazovanja, iskustva, posebnih odlika – čini ih prirodnim kandidatima za stranačke zastupnike, ali ne opravdava nužno tezu da su oni i samo oni dostatno kvalificirani za zastupanje pred sudom. Odvjetničko svojstvo nije niti nužan niti dovoljan razlog kvalificiranosti. Predloženim dopunama pravnim osobama pruža se sloboda izbora u zastupanju pred sudovima.

Vjerujemo da će kako dosadašnje aktivnosti i suradnja s Ministarstvom pravosuđa polučiti daljnje uspjehe kojima bi se osigurala dodatna prava i sloboda izbora u nekim segmentima poslovanja za trgovačka društva.

Pripremila: Iskra Gudan, dipl.iur., Končar - Elektroindustrija, d.d.

2. Zaključak preglednog rada dr.sc. Dinke Šago i studentice Andree Miškić „Priznavanje prava na povjerljivu profesionalnu komunikaciju“ iz Zbornika radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 54, 3/2017.

U nastavku donosimo Zaključak preglednog rada dr.sc. Dinke Šago i studentice Andree Miškić „Priznavanje prava na povjerljivu profesionalnu komunikaciju“ iz Zbornika radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 54, 3/2017.

Cijeli tekst nalazi se na:

http://www.pravst.unist.hr/dokumenti/zbornik/2017125/zb201703_645.pdf

7. ZAKLJUČAK

Zapošljavanjem pravnika u gospodarstvu, trgovačka društva iskazuju potrebu da osobu od svog povjerenja imaju u društvu. Neosporno je da odvjetnik ne može u gospodarstvu zamijeniti korporativnog pravnika. Sve pravne osobe imaju neposredne koristi, kako iz preventivnog djelovanja korporativnog pravnika, tako i iz njihova angažmana u sudskim postupcima.³⁷ Mišljenja smo da bi u Republici Hrvatskoj trebalo osnovati komoru korporativnih pravnika kakvu imaju odvjetnici i javni bilježnici. Naime, u većini europskih država zakonskim je odredbama riješeno da korporativni pravници mogu biti članovi posebne komore, a u nekim slučajevima mogu osnivati i jedinstvene komore zajedno s odvjetnicima. Istina je da odvjetnički uredi mogu djelomično preuzeti poslove korporativnih pravnika, ali uvijek postoje segmenti poslovanja u kojima je nužno imati kućnog odvjetnika (*in house lawyer*) jer svaka gospodarska grana ima svoje specifičnosti i nemoguće je da odvjetnici mogu istom kvalitetom pokrivati telekomunikacijski i energetska sektor, radno pravo ili tržišno natjecanje. Sve to tim više što se pravo sastoji od niza različitih grana u kojima su nužni svakodnevno praćenje propisa, paralelno znanje staroga i novog zakonodavstva i harmonizacija s Europskom unijom.

Smatram da budućnost leži u suradnji pravnika, odvjetnika i svih ostalih pripadnika pravne struke. Nažalost, Državna škola za pravosudne dužnosnike, ustanovljena 2009., namijenjena je isključivo sucima i državnim odvjetnicima pa narušava odnose i smanjuje mobilnost unutar pravne struke. Stoga smatramo da bi pravna struka kao cjelina trebala biti predmet interesa Ministarstva pravosuđa.³⁸

Smatramo nužnim zakonsko reguliranje položaja korporativnih pravnika u funkciji unapređenja njihova rada, a time i cijele pravne struke, uspostavljanjem odgovarajućeg oblika njihova profesionalnog organiziranja. Tako bi se posebnim

---

³⁷ Vidi Giunio, A. Miljenko, „Parnična sposobnost i pravosudna učinkovitost“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, god. 38, 2001., str. 161-166.

³⁸ Tako Šago, Dinka, „Osobe u radnom odnosu sa strankom kao njeni punomoćnici u parničnom postupku“, *Pravo u gospodarstvu*, br. 3, 2013., str. 669-671.

zakonom mogla regulirati nova, treća pravnička komora, uz odvjetničku i javnobilježničku, Hrvatska komora korporativnih pravnika.³⁹ Druga mogućnost bila bi izmijeniti i dopuniti Zakon o odvjetništvu⁴⁰ u smislu ustrojavanja posebnog razreda korporativnih pravnika unutar HOK-a. Treća bi mogućnost bila temeljem zakona ukinuti postojeće komore pravnih profesija i organizirati novu jedinstvenu komoru s više razreda (razred odvjetnika, razred javnih bilježnika, razred korporativnih pravnika).⁴¹

U društvu u kojem postoji vladavina prava, tvrtka mora imati pravo dobiti pravni savjet od pravnika prema vlastitom izboru, a da pri tom ne stvara dokaze protiv sebe, pod uvjetom da takav pravni savjetnik podliježe odgovarajućim propisima etike i disciplinske odgovornosti. Nema razloga zbog kojeg bi se prema korporativnim pravicima koji imaju odgovarajuću izobrazbu odnosili na drugačiji način nego prema pravicima izvan tvrtke u odnosu na ovo pitanje. Priznavanjem prava na povjerljivu komunikaciju unaprijedila bi se usklađenost tvrtki sa zakonom jer bi se smanjila potreba za konzultacijama s odvjetnicima.

Korporativni pravnik uvijek bi morao biti svjestan da interes tvrtke nije isključivo usklađenost sa zakonom, već i s etičkim načelima i opravdanim očekivanjima društva, što je iznad zakona i čije nepoštovanje može tvrtku stajati njezine reputacije. U tom kontekstu, od korporativnog se pravnika očekuje da njegov savjet bude u interesu tvrtke, a to je interes svih važnih i legitimnih zainteresiranih stranaka te tvrtke u svakom slučaju, a ne samo jednog ili više zainteresiranih stranaka (npr. dioničara).

Situacija europskih korporativnih pravnika različito se razvija od države do države. U nekim regijama postoji dinamična zakonodavna aktivnost u cilju poboljšavanja njihova položaja. Primjerice u Njemačkoj, vodi se debata o mirovinskom sustavu za dvije kategorije pravnika, korporativne pravnike i odvjetnike.⁴² U istočnoeuropskim zemljama situacija se razvija na posebno pozitivan način, s obzirom na to da postoji

---

³⁹ Havliček, M., „Inicijativom do Hrvatske komore pravnika u gospodarstvu: Pravnik u gospodarstvu – blagodat za tvrtku“ // *Informator*, br. 5395, 19. XI. 2005.

⁴⁰ Zakon o odvjetništvu, *Narodne novine*, br. 09/94, 117/08, 50/09, 75/09, 18/11.

⁴¹ Više Šago, Dinka, *op. cit.* (bilj. 36), str. 669-671.

⁴² <https://anwaltverein.de/de/> Za razliku od odvjetnika koji doprinos za mirovinsko osiguranje plaćaju u zaseban mirovinski fond (pension fund of the advocacy), korporativni su pravnici u Njemačkoj do prosinca 2015. uplaćivali doprinos za mirovinsko osiguranje u državni fond (state pension). Godine 2015. donesen je zakon s ciljem uređenja predmetne problematike, čime je uvedena mogućnost izuzimanja korporativnih pravnika od obveze plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje državnim mirovinskom fondu i plaćanje doprinosa zasebnom mirovinskom fondu, kao što plaćaju odvjetnici. No, ono što posebno ističemo jest činjenica da je navedenim zakonom prvi put u Njemačkoj uređen položaj korporativnih pravnika kao dijela pravne profesije, kao i njihova mogućnost učlanjenja u komoru kao korporativnih pravnika. Pravna je struka u Njemačkoj jedinstvena pa su tako odvjetnici i korporativni pravnici dio iste struke (advocates/lawyers), a u poslu korporativni pravnici nose naziv lawyer (company lawyer) odnosno Rechtsanwalt (Syndikusrechtsanwalt). Svi su pravnici članovi iste komore. Pravnik može biti član komore kao: 1) odvjetnik, 2) korporativni pravnik ili 3) oboje. Svaka opcija zahtijeva zasebnu prijavu komori. Prijava korporativnog pravnika u komoru usko je vezana uz činjenicu zaposlenja te pri svakoj promjeni zaposlenja (pa čak i unutar istog poslodavca) članstvo prestaje i mora se predati nova prijava za članstvo u komori. Prilikom prijave u komoru, strogo se ispituje obavlja li korporativni pravnik zaista pravne poslove za poslodavca te je li istom zajamčena neovisnost – to se dokazuje ispravom poslodavca (izjava o

prihvatanje mogućnosti da korporativni pravnici daju pravne savjete koji bi vrijedili i na sudovima, primjerice u Estoniji i Latviji. U Francuskoj je otvoren dijalog, ali je pozicija Komore zaista jaka,⁴³ kao i u Italiji u kojoj skoro da i ne postoji zanimanje javnosti za položaj korporativnih pravnika.⁴⁴ U Španjolskoj su korporativni pravnici i odvjetnici članovi iste Komore.⁴⁵ Ipak, posljednjih godina u gotovo cijeloj Europi postaje sve učestalije da korporativni pravnici odlaze raditi u odvjetničke urede, a da mlađi, ali i zreliji odvjetnici, započinju karijeru korporativnih pravnika. Dakle, ako se ta dva zanimanja mogu međusobno zamijeniti, postavlja se pitanje zašto bi podlijegala drugačijim pravilima.⁴⁶

3. Početak digitalizacije parnice pred trgovačkim sudovima

Pojam digitalizacije označava pretvaranje analognog dokumenta u digitalnu formu, ne gubeći informacije u transformiranju, a sve u cilju stvaranja oblika informacija s kojima osobno računalo zna raditi, organizirati i prerađivati ga. Digitalizacija na području prava i uredskog poslovanja kreće se od digitalnog podneska do digitalnog ureda u bilo kojem obliku i bilo kojeg naziva, pisarnice, sudnice, odnosno Vaših ureda. Da je tome tako potvrđuje i Pravilnik o elektroničkoj komunikaciji u postupcima pred trgovačkim sudovima objavljen u Narodnim novinama broj 12 od 07. veljače 2018., koji je stupio na snagu 15. veljače 2018., a primjenjuje se od 01. siječnja 2019. (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Pravilnikom se propisuju pretpostavke za podnošenje podnesaka u elektroničkom obliku pred trgovačkim sudovima u slučaju ako **stranka izjavi** da joj se dostava pismena obavlja elektroničkim putem dostavom u siguran elektronički poštanski pretinac. Pristup trgovačkom sudu elektroničkim putem ostvaruje se putem informacijskog sustava koji je poslužno mjesto (usluge.pravosudje.hr) sustava e-Spisa – jedinstvenog informacijskog sustava za upravljanje i rad na sudskim predmetima. Za dodjelu prava pristupa sustavu stranka u postupcima pred trgovačkim sudom podnosi zahtjev administratoru sustava ispunjavanjem i potpisivanjem izjave. Pravo korištenja sustava počinje dodjelom prava pristupa stranci.

Nakon čega stranka može predavati podneske trgovačkom sudu u elektroničkom obliku potpisane naprednim ili kvalificiranim elektroničkim potpisom uz plaćanje sudske pristojbe bez odgode prema odredbama Zakona o sudskim pristojbama, a sud stranci šalje obavijest o zaprimanju podneska uz korištenje kvalificiranog vremenskog žiga.

Stranka preuzima elektroničko sudsko pismo iz sigurnog elektroničkog poštanskog pretinca na način da dokazuje svoj identitet upotrebom *vjerodajnice*, vršenjem uvida u sigurni elektroničkog poštanskog pretinca i elektronički potvrdi primitak pismena ovjerom *elektroničke dostavnice*.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijeti će odluku o ispunjavanju tehničkih uvjeta za primjenu Pravilnika na pojedinom trgovačkom sudu kad se za to ispune uvjeti, do kada stranke nisu dužne podnositi podneske u elektroničkom obliku.

Kako Pravilnik propisuje da je pretpostavka za podnošenje podnesaka u elektroničkom obliku pred trgovačkim sudovima izjava stranke da joj se dostava pismena obavlja elektroničkim putem dostavom u siguran elektronički poštanski pretinac, nameće se pitanje tko je stranka. U ovom trenutku pod pojmom „stranka“ iz Pravilnika još uvijek se ne podrazumijeva trgovačko

društvo, već prema tumačenju Pravilnika za sada otvaranje sigurnog elektroničkog poštanskog pretinca kroz eSpis mogu tražiti odvjetnici i javni bilježnici.

Pilot projekt e-Komunikacija otvoren je i prezentiran javnosti 12. prosinca 2017. na Trgovačkom sudu u Bjelovaru dostavom podneska kojeg je elektroničkim putem dostavio odvjetnik Dalibor Divić iz zajedničkog odvjetničkom ureda Krivačić-Divić na Trgovački sud u Bjelovaru te je putem Skypa istovremeno prisutnima među kojima su bili predsjednici sudova, suci, državni odvjetnici te javni bilježnici, objašnjeno što se radi, a za nekoliko trenutaka taj je podnesak zaprimljen na navedenom sudu. Tim projektom nastoji se značajno ubrzati rad sudova. Za sudjelovanje u realizaciji pilot projekta izrazila su spremnost 43 odvjetnika koji zastupaju stranke u postupcima koji se vode pred Trgovačkim sudom u Bjelovaru, a za vrijeme trajanja pilot projekta sustav će se usavršavati i prilagođavati potrebama korisnika.

Tijekom veljače 2018. trebala je započeti elektronička komunikacija i na ostalim trgovačkim sudovima, a do kraja 2018. planira se njeno uvođenje i na općinske te županijske sudove, a sve u svrhu boljeg, bržeg i modernijeg pravosuđa.

U okviru pripreme realizacije projekta, Ministarstvo pravosuđa je u suradnji s FINA-om osiguralo digitalne poslovne certifikate za sve suce trgovačkih sudova koji poslovne certifikate mogu koristiti za potpisivanje sudskih pismena kvalificiranim elektroničkim potpisom i za uvid u podatke iz sustava prisilne naplate osnova za plaćanje putem web servisa FINA-e eBlokade.

Tragom nomotehničkih rješenja Pravilnika, koji je procesnim rječnikom rečeno neka vrsta nultog stadija predstojeće izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP), odnosno neka vrsta prethodnog postupka unutar postupka izmjena i dopuna ZPP-a, Pravilnik je svoje vrstan pilot projekt i kao takav privremenog je karaktera do sljedećih izmjena i dopuna ZPP-a kojima bi se elektronička komunikacija omogućila **strankama, a time i trgovačkim društvima**.

Prednosti koje bi trebali imati korisnici mogućnosti elektroničke komunikacije su:

- elektronski uvid u predmet (u kojemu je punomoćnik jedne od stranaka) s bilo kojeg mjesta na kojem ima mogućnost koristiti računalo,
- elektronsko dobivanje upozorenja o činjenici da je nad nekom od stranaka (u predmetu u kojemu je punomoćnik) otvoren stečajni postupak,
- ušteda vremena i troškova dostave,
- ušteda troškova pristojbe za stranku koju zastupaju (sudska pristojba koja će se plaćati kroz sustav e-komunikacije biti će 50% niža - nakon donošenja Zakona o dopunama Zakona o sudskim pristojbama).

Eto tako će i naše profesija od civilizacijske tekovine stići do oblaka gdje je sve jednostavno, a efikasnost na nebeskim razinama s kontroliranim pristupom i osiguranom sljedivosti, ma što to značilo i ma gdje to bilo. Dobrodošli u virtualni svijet prava.

Pripremila: Gordana Štanfel, dipl.iur., Končar - Elektroindustrija, d.d.

U Zagrebu, veljača 2018. godine

Udruga korporativnih pravnika

www.udruga-korporativnih-pravnika.hr